

N:o 16.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 April 1875, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om förtydligande af lagens stadgande rörande förlagsgifvares förmånsrätt till fabrikers effekter.

Det uti ifrågavarande hänseende gällande stadgande innefattas uti 5 § af 5 Art. Hall-ordningen den 2 April 1770, hvilket lagbud, jemfördt med 17 Kap. 7 § Handels-balken, innehåller, att den, som förlägger manufakturverk och fabriker, skall, derest förlagslånet blifvit vederbörligen in-tecknad, därför njuta företrädesrätt till betalning ur sådana verks effekter.

Enär nyare fabriksanläggningars värde hufvudsakligen bestode i maskinerier, men dessa åtminstone till någon del af mängden ansåges tillhöra dessa anläggningars fasta egendom, så att i följd deraf vore tvetydigt, huruvida alla maskinerier kunde hänföras till sådana manufakturverks och fabrikers effekter, hvaruti förlagsgifvare egde förmånsrätt, har Herr *Werner Ericson* uti en inom Andra Kammaren väckt, till Lag-Utskottet remitterad motion (N:o 152) föreslagit, att, då det vore vid industriens fortgående utveckling af synnerlig vigt att de stadganden, som rörde dess kreditförhållanden, vore så tydliga, som möjligt, »Riksdagen för sin del ville besluta sådant förtydligande af lagens stadgande rörande förlagsgifvares förmånsrätt till fabrikers effekter, att med detta senare ord förstås äfven maskinerier af alla slag.»

Enligt ofvan åberopade lagrum torde vara uppenbart, att förlagsgifvares förmånsrätt till betalning afser allenast sådana maskinerier, som äro att hänföra till manufakturverks och fabrikers lösa egendom. I de maskinerier åter, som kunna såsom en del af fast egendom anses, förvärfvas panträtt genom fastighetens in-teckning i vanlig ordning.

Frågan om maskineriers hänförlighet till den ena eller den andra af berörda kategorier är vid uppkommande tvist beroende på den pröfning, som i sådant hänseende kan varda på doktrinela grunder af vederbörlig domstol meddelad.

Den af motionären ifrågasatta lagförklaring innefattar i sjelfva verket förslag till den ändring i lagen, att förlagsgifvares förmånsrätt skulle utsträckas jemväl till sådana maskinerier, som tillhöra fast egendom. Att sålunda för förlagslån medgifva förmånsrätt uti någon del af fastighet synes emellertid icke lämpligt; helst en dylik lagförändring icke torde kunna genomföras, utan att dels de fordringsegare, hvilka på grund af in-teckning uti manufakturverks och fabrikers fasta egendom redan förvärfvat panträtt i dertill hörande maskinerier, vid denna sin rätt bibehölles oförkränkte, dels ock föreskrifter meddelades om den rätt till betalning, som skulle sins emellan tillkomma förlagsgifvare och innehafvare af in-teckning, som hädanefter beviljades, samt stadganden af en så invecklad beskaffenhet utan tvifvel skulle komma att uti ifrågasvarande kreditförhållanden föranleda långt större osäkerhet, än den, som motionären öfverklagat såsom en följd af nu gällande lag.

I anledning här af och då dessutom behovet af en helt och hållet förändrad lagstiftning om förlagslån redan länge varit erkänt, och det vid sådant förhållande icke synes lämpligt att för närvarande i lagens stadgande rörande detta ämne vidtaga partiela förändringar, får Utskottet vördsamt hemställa,

att föreliggande motion ej måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 April 1875.

På Utskottets vägnar:

ERIC SPARRE.

Herrar *Afzelius*, *Sven Nilsson* och *Anders Persson* hafva begärt få antecknad, att de icke i ärendets behandling inom Utskottet deltagit.